

АНОТАЦІЯ

**кваліфікаційної роботи магістра Яремчук Діани Віталіївни
на тему: Туристичні ресурси Богодухівського району Харківської
області як чинник соціально-економічного розвитку території
Науковий керівник: к. геогр. н., доц. Ключко Л. В.**

Актуальність теми дослідження. Дослідження туристичних ресурсів може мати суттєве значення для соціально-економічного розвитку території з кількох причин. В першу чергу це економічний вплив. Туристичні ресурси можуть бути значним внеском у місцеву економіку. Розуміння, розвиток та оптимальне використання цих ресурсів може призвести до створення нових робочих місць, зростання місцевого бізнесу та збільшення доходів через діяльність, пов'язану з туризмом, таку як розміщення, ресторани та транспорт. Залежність від однієї галузі може зробити регіон вразливим до економічних спадів. Визначаючи та використовуючи різноманітні туристичні ресурси, територія може створити більш стійку та стабільну економіку. Попит на туризм часто стимулює розвиток інфраструктури, такої як дороги, аеропорти та громадські послуги. Це не лише підвищує загальну якість життя мешканців, але й сприяє привабливості регіону для туристів. Туристичні ресурси часто пов'язані з культурною та природною спадщиною регіону. Дослідження та промоція цих ресурсів дозволяє збільшити обізнаність та підвищити оцінку, сприяючи збереженню культурної ідентичності та охороні навколишнього середовища. Залучення місцевих громад до розвитку туристичних ресурсів може розширити їхні економічні можливості. Цього можна досягти за допомогою місцевих туристичних ініціатив, на рівні громади, де місцеві жителі беруть активну участь і отримують користь від туристичної діяльності. Туризм може приносити значні доходи через різні канали, такі як плата за вхід до визначних пам'яток, податки та витрати туристів. Ці доходи можуть бути реінвестовані у місцеву громаду для подальшого розвитку та покращення інфраструктури та послуг. Туристичний сектор надає широкий спектр можливостей для працевлаштування: від роботи у сфері гостинності та послуг до роботи гідів, ремісників і транспортних послуг. Це може допомогти знизити рівень безробіття та покращити загальний рівень життя в регіоні. Туризм сприяє культурному обміну між відвідувачами та місцевими жителями. Це може призвести до покращення культурного взаєморозуміння, толерантності та налагодження міжнародних зв'язків, що може мати позитивний вплив на дипломатію та глобальну співпрацю. Дослідження туристичних ресурсів також дозволяє впроваджувати практики сталого туризму. Це передбачає мінімізацію негативного впливу туризму на навколишнє середовище, культуру та суспільство, одночасно максимізуючи вигоди для місцевої громади. Таким чином, дослідження та розвиток туристичних ресурсів може відігравати ключову роль у соціально-економічному розвитку території, сприяючи економічному зростанню, збереженню культурної та природної спадщини, створенню можливостей для працевлаштування та просуванню сталих практик.

Дослідженням туристичних ресурсів активно займаються фахівці багатьох наукових напрямів, серед яких: туризмознавці, маркетингологи, економісти, географи. В Україні вичерпні уявлення про елементну структуру туристичних ресурсів можна знайти в роботах географів – Любіцевої О. О., Бейдика О. О., Стафійчука В. І., Мальської М. П., Малиновської О. Ю. та ін. Оцінкою рекреаційно-туристичного потенціалу України займаються такі дослідники, як Степаненко А. В., Руденко В. П., Герасимчук З. В., Смаль І. В., Олійник Я. Б., Лісовський С. А. Крім того, туристичний потенціал окремих регіонів України висвітлено Яворською В. В., Нефедовою Н. Є., Брічком Л. В. та ін. Звичайно, тематика дослідження туристичних, турсистсько-рекреаційних ресурсів близька багатьом науковим школам світу. Так, в американській школі відомі роботи Мітчела Л., Холла К., Надсона Д., французькій – Дефера П., австрійській – Петер І., польській – Труасі М., Козак М., Ковальчик А. та багато інших.

Метою роботи є комплексне суспільно-географічне дослідження туристичних ресурсів Богодухівського району Харківської області та особливості використання.

Для досягнення зазначеної мети нами було сформульовано ряд наступних завдань:

- дослідити теоретико-методичні особливості суспільно-географічного дослідження туристичних ресурсів, зокрема з'ясувати зміст поняття «туристичні ресурси», розглянути класифікації туристичних ресурсів різних фахівців тощо;
- розглянути успішні світові практики використання туристичних ресурсів з метою розвитку території;
- дати характеристику туристичних ресурсів Богодухівського району Харківської області, визначити їх особливості;
- визначити особливості використання туристичних ресурсів Богодухівського району Харківської області;
- окреслити проблеми використання туристичних ресурсів Богодухівського району Харківської області.

При підготовці та написанні кваліфікаційної роботи магістра було застосовано ряд наукових методів дослідження, зокрема це системно-структурний, який був застосований для дослідження туристичних ресурсів як складної системи, що утворена та функціонує з значної кількості складових елементів різних ієрархічних рівнів; синтезу та аналізу для дослідження різних видів туристичних ресурсів; порівняльно-історичний – для визначення різних часових особливостей розвитку туристичних ресурсів Богодухівського району; математичний та статистичний, графічний та картографічний методи для обрахунку та візуалізації статистичних показників та різної інформації; класифікації тощо.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи магістра слугували різноманітні джерела інформації: офіційні сайти (Децентралізація, Богодухівської районної державної адміністрації, Богодухівської міської ради Харківської області, Національного природного парку «Слобожанський», Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки, Головного управління статистики у Харківській області, Державної служби

статистики України, Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, сайти періодичних фахових видань, таких як Часопис соціально-економічної географії, Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія: Геологія, географія, екологія, Географія та туризм, Економічна та соціальна географія; матеріали конференцій тощо.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (92 найменування). Загальний обсяг роботи становить 105 сторінок. Робота містить 10 таблиць та 30 рисунків (в т.ч. структурно-логічні схеми, рисунки тощо).

Ключові слова: туристичні та рекреаційні ресурси, Богодухівський район, соціально-економічний розвиток, проблеми та перспективи розвитку туризму.